Cuntas Leithreasa 2023

Vóta 28

Gnóthaí Eachtracha

Réamhrá

Mar Oifigeach Cuntasaíochta do Vóta 28, ceanglaítear orm an Cuntas Leithreasa don Vóta a ullmhú gach bliain, agus an Cuntas a chur faoi bhráid an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste lena iniúchadh.

De réir an cheanglais seo, d'ullmhaigh mé an Cuntas a ghabhann leis seo ar an tsuim a caitheadh sa bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2023 ar thuarastail agus ar speansais Oifig an Aire Gnóthaí Eachtracha, i gcomhair seirbhísí áirithe arna riar ag an Oifig sin, lena n-áirítear deontais agus ranníocaíochtaí chuig eagraíochtaí idirnáisiúnta.

Cuirtear an toradh maidir le caiteachas i gcomparáid leis na suimeanna

- arna ndeonú ag Dáil Éireann faoin Acht Leithreasa 2023, lena n-áirítear an tsuim a d'fhéadfaí a úsáid mar leithreasaí i gcabhair ar mhaithe le caiteachas don bhliain, agus
- arna soláthar ar mhaithe le seirbhísí caipitil a sholáthar in 2023 as leithreasaí neamhchaite a bhain le 2022, faoi na socruithe a bunaíodh le halt 91 den Acht Airgeadais 2004 maidir le géilleadh iarchurtha.

Dlitear farasbarr €7.811 milliún a ghéilleadh don Státchiste.

Is cuid den chuntas an Ráiteas faoi Bheartais agus faoi Phrionsabail Chuntasaíochta agus na nótaí 1 go 6.

Ráiteas faoi pholasaithe agus faoi phrionsabail chuntasaíochta

Cuireadh na polasaithe agus na prionsabail chaighdeánacha chuntasaíochta, maidir le cuntas leithreasa a tháirgeadh, mar atá leagtha amach ag an Roinn Caiteachais Phoiblí Sheachadadh PFN agus Athchóirithe in imlitir 22 de 2023, chun feidhme nuair a bhí an cuntas á ullmhú, seachas i gcás an mhéid seo a leanas:

Sócmhainní caipitil

Mar chuid den aistriú chuig tuairisciú fabhraithe níos leithne bunaithe ar chaighdeáin idirnáisiúnta, sainaithníodh sócmhainní doláimhsithe lena léirítear éadáil agus forbairt bogearraí ar leithligh den chéad uair. Dá réir sin, rinneadh sócmhainní caipitil a dheighilt ina dhá chomhpháirt de réir an ráitis maidir le staid airgeadais agus sna nótaí gaolmhara: sócmhainní doláimhsithe (nóta 2.2) agus maoin, fearas agus trealamh (nóta 2.1). Athluadh figiúirí comparáideacha chun é sin a léiriú.

Tá glanluach na talún agus na bhfoirgneamh atá san áireamh i ráiteas na sócmhainní caipitil bunaithe ar luachálacha tréimhsiúla, le breiseanna agus feabhsúcháin ar an talamh agus foirgnimh ina dhiaidh sin ar ghlanchostas. Is é an modh athluachála a úsáideadh an luach margaidh atá ann faoi láthair bunaithe ar choinníollacha margaidh áitiúil.

Dímheas

Déantar dímheas a ríomh ar bhonn bliantúil chun críche an chuntais seo.
Ní dhéantar talamh agus foirgnimh a dhímheas.

Idirbhearta rátaí malairte

Aistrítear idirbhearta a eascraíonn in airgeadraí iasachta go Euro ag ráta malairte an mhargaidh atá i réim ag tús gach míosa. Déantar idirbhearta rátaí malairte atá tugtha chun críche ag an gceanncheathrú a thaifeadadh ag an ráta ag an dáta a glanadh an idirbheart. Rinneadh gach airgeadra iasachta atá coinnithe i gcuntais bhainc mhisin taidhleoireachta na Roinne a athluacháil trí úsáid a bhaint as rátaí an Bhainc Ceannais Eorpaigh amhail an 31 Nollaig 2023.

Speansais fhabhraithe, réamhíocaíochtaí, fardail agus ceangaltais ag misin taidhleoireachta

Ní áirítear sna speansais fhabhraithe, réamhíocaíochtaí, fardail agus ceangaltais aon suimeanna maidir le misin taidhleoireachta na Roinne seachas iad sin a bhaineann le réadmhaoin ar cíos.

Ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais

Freagracht as an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais

Mar Oifigeach Cuntasaíochta, aithním an fhreagracht atá orm as a chinntiú go ndéanann an Roinn córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh airgeadais a choimeád agus a fheidhmiú.

Feidhmítear an fhreagracht sin i gcomhthéacs na n-acmhainní atá ar fáil dom agus i gcomhthéacs na ndualgas eile atá orm mar Ard-Rúnaí. Chomh maith leis sin, ní féidir le haon chóras rialaithe inmheánaigh airgeadais ach deimhniú réasúnta seachas deimhniú cinnte a thabhairt go bhfuil sócmhainní cosanta, idirbhearta údaraithe agus taifeadta go cuí agus go seachnaítear botúin nó neamhrialtachtaí ábhartha nó go dtabharfaí faoi deara iad go tráthúil. Is próiseas leanúnach é an córas rialaithe inmheánaigh airgeadais a chothabháil agus bíonn an córas agus a éifeachtúlacht faoi athbhreithniú leanúnach.

Seirbhísí comhroinnte

Tá mo chuid freagrachtaí maidir leis na ceanglais sa chomhaontú seirbhíse idir an Roinn seo agus an Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte comhlíonta agam i ndáil leis an bhfeidhm párolla agus acmhainní daonna a sholáthar.

Bím ag brath ar litir dhearbhaithe ón Oifigeach Cuntasaíochta don Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte go bhfuil na rialuithe iomchuí curtha i bhfeidhm i ndáil le seirbhísí comhroinnte a chur ar fáil don Roinn seo.

Timpeallacht rialaithe airgeadais

Tá timpeallacht rialaithe ina bhfuil na heilimintí seo a leanas i bhfeidhm.

- Sannadh freagrachtaí airgeadais ar an leibhéal bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach.
- Bunaíodh socruithe tuairiscithe ar gach leibhéal ar ar sannadh freagracht as bainistiú airgeadais.
- Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun teipeanna suntasacha rialaithe a thuairisciú agus chun gníomhaíocht cheartaitheach chuí a chinntiú.
- Tá Coiste Iniúchóireachta ar bun d'fhonn comhairle a chur ormsa maidir lena leagtar de fhreagracht orm maidir leis an gcóras um rialú inmheánach airgeadais.
- Rinneadh doiciméadú ar na nósanna imeachta le haghaidh gach príomhphróisis gnó.
- Tá córais i bhfeidhm chun na sócmhainní a chosaint.

Rialuithe riaracháin agus tuairisciú bainistithe

Tá creat nósanna imeachta riaracháin agus tuairiscithe bainistithe rialta i bhfeidhm. Áirítear na nithe seo a leanas agus go háirithe go bhfuil

- dualgais a dheighilt agus córas tarmligin agus cuntasachta ann.
- córas buiséadaithe iomchuí ann agus buiséad bliantúil a bhíonn faoi athbhreithniú ag an ardbhainistíocht.
- athbhreithniú rialta á dhéanamh ag lucht bainistíochta sinsearaí ar thuarascálacha airgeadais tréimhsiúla agus bliantúla a leagann amach feidhmíocht airgeadais in aghaidh réamhaisnéisí.
- córas bainistithe riosca i bhfeidhm taobh istigh den Roinn.
- córais ann atá dírithe ar shlándáil na gcóras TFC a chinntiú.
- treoirlínte cuí rialaithe infheistíochta caipitil agus disciplíní foirmiúla bainistíochta tionscadail ann.

Iniúchóireacht inmheánach agus an Coiste Iniúchóireachta

Tá feidhm iniúchóireachta inmheánaí ag an Roinn lena ngabhann foireann atá oilte go gairmiúil chuige agus gur de réir mar atá i gcairt i scríbhinn arna ceadú agamsa a oibrítear. Téann anailís ar na rioscaí sin atá os comhair na Roinne i bhfeidhm ar a cuid oibre agus tá a cuid pleananna bliantúla iniúchóireachta inmheánaí, atá faofa agam féin, bunaithe ar an anailís seo. Féachtar leis na pleananna bliantúla na príomhrialuithe a chlúdach ar bhonn atrátha thar thréimhse réasúnach. Déanann mé féin agus an Coiste Iniúchóireachta an fheidhm Iniúchóireachta inmheánaí a athbhreithniú go tréimhsiúil. Tá próiseas foirmeálta i bhfeidhm chun go leantar suas moltaí a chur i gcrích ó thuairiscí na feidhme iniúchóireachta inmheánaí.

Soláthar

Cinntíonn an Roinn go bhfuil béim chuí ar dhea-chleachtas nuair a bhítear ag ceannach agus go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm chun comhlíontas gach treoirlíne iomchuí a chinntiú.

Tá sonraí tugtha ag an Roinn ar 47 conradh neamhiomaíoch sa tuairisceán bliantúil maidir le himlitir 40/2002 don Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus don Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe.

Chloígh an Roinn leis na treoirlínte ábhartha, seachas i gcás aon chonradh déag (sa bhreis ar €25,000 gan CBL san áireamh), de luach €892,636 ar an iomlán.

- Cuireadh síneadh le hocht gconradh (€739,677), a bronnadh roimhe seo faoi phróiseas tairisceana iomaíoch, thar dháta bunaidh an chonartha gan próiseas iomaíoch. Cuireadh seacht gcinn de na conarthaí sin (€680,228) ar thairiscint agus dámhadh conarthaí comhlíontacha nua, agus níl athnuachan déanta ag an Roinn ar an gconradh eile.
- Bronnadh trí chonradh (€152,959) gan próiseas tairisceana iomaíoch agus lorgófar tairiscint ina leith le linn na bliana 2024. Cuireadh péire de na conarthaí sin (€85,394) ar thairiscint agus dámhadh conarthaí comhlíontacha nua, agus tá an Roinn ag cur an conradh eile (€67,565) ar thairiscint i láthair na huaire.

Comhlíontacht cánach misean

Is é polasaí na Roinne cloí le hoibleagáidí cánach agus árachais shóisialta áitiúil ina mbíonn misin lonnaithe. Déanann na Rannáin Acmhainní Daonna agus an tAonad Airgeadais oibleagáidí cánach na dtíortha óstacha a athbhreithniú ar bhonn leanúnach trí athbhreithniú deisce ó fhoirne ag an gceanncheathrú agus trí chuairteanna misin rialta. Chomh maith leis sin, áirítear athbhreithniú ar chomhlíontacht le cánacha áitiúla in athbhreithniú iniúchóireachta inmheánaí gach misean i bhfeidhm iniúchóireachta inmheánaí na Roinne. Áiríonn an Roinn treoir ar rialacha cánach áitiúla mar chuid dá clár oiliúna do bhaill foirne sula dtéann siad ar phostuithe thar lear.

Creat riosca agus rialaithe

Tá córas bainistithe riosca curtha i bhfeidhm ag an Roinn lena ndéantar sainaithint agus tuairisciú ar na príomhrioscaí agus na gníomhartha bainistithe atá á ndéanamh chun aghaidh a thabhairt ar na rioscaí sin agus, a mhéid agus is féidir, chun iad a mhaolú.

Tá clár rioscaí i bhfeidhm lena sainaithnítear na príomhrioscaí atá os comhair na Roinne agus rinneadh iad a shainaithint, a mheas agus a ghrádú de réir a dtábhachta. Déanann an Bord Bainistíochta an clár a athbhreithniú agus a athrú chun dáta ar bhonn ráithiúil. Úsáidtear toradh na measúnuithe sin chun acmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh chun a chinntiú go ndéantar rioscaí a bhainistiú ar leibhéal inghlactha.

Ar an gclár rioscaí, tugtar cur síos ar na rialuithe agus na gníomhartha atá riachtanach chun rioscaí a mhaolú agus sanntar freagrachtaí as rialuithe do bhaill foirne ar leith. Déanann an tAonad Meastóireachta agus Iniúchta athbhreithnithe tréimhsiúla chomh maith ar chóras bainistithe riosca na Roinne mar chuid dá phlean ilbhliantúil iniúchóireachta inmheánaí.

Monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach

Tá nósanna imeachta foirmeálta bunaithe chun monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe. Déantar easnaimh rialaithe a chur in iúl go pras do na daoine sin atá freagrach as beart ceartaitheach a ghlacadh chomh maith leis an mbainistíocht agus an Bord Bainistíochta. Deimhním gur sainaithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara agus gur cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus chun aon easnaimh shainaitheanta a thuairisciú.

Athbhreithniú ar éifeachtacht

Tá nósanna imeachta ag an Roinn chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta bainistithe riosca agus rialaithe. Tá monatóireacht agus athbhreithniú na Roinne ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais bunaithe ar obair na n-iniúchóirí inmheánacha agus seachtracha agus na ndaoine den lucht bainistíochta laistigh den Roinn atá freagrach as an gcreat rialaithe inmheánaigh a fhorbairt agus a chothabháil.

Saincheisteanna maidir le Rialú Inmheánach Airgeadais

Níor sainaithníodh aon laigí eile i rialú inmheánach airgeadais maidir leis an mbliain 2023 as ar eascair caillteanas ábhartha nó as a bhféadfadh caillteanas ábhartha eascairt.

Joe Hackett
An tOifigeach Cuntasaíochta
An Roinn Gnóthaí Eachtracha

22 Iúil 2024

An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Tuarascáil le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais

Vóta 28 – Gnóthaí Eachtracha

Tuairim faoin gcuntas leithreasa

Rinne mé iniúchadh ar an gcuntas leithreasa do Vóta 28 – Gnóthaí Eachtracha don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2023 faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993.

Is é mo thuairimse go gcuirtear i láthair go cuí

- sa chuntas leithreasa fáltais agus caiteachas Vóta 28 – Gnóthaí Eachtracha don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2023, agus
- gur ullmhaíodh an cuntas leithreasa san fhoirm a d'ordaigh an tAire Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh an Phlean Forbartha Náisiúnta agus Athchóirithe.

An bonn leis an tuairim

Rinne mé m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúchóireachta (ISAnna) arna gcur i bhfeidhm ag an Eagraíocht Idirnáisiúnta Uasfhoras Iniúchóireachta. Déantar cur síos ar mo fhreagrachtaí faoi na caighdeáin sin san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo. Táim neamhspleách ar an Roinn Gnóthaí Eachtracha agus chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí eiticiúla eile i gcomhréir leis na caighdeáin.

Creidim go bhfuil an fhianaise iniúchta atá aimsithe agam leordhóthanach agus cuí chun bunús a chur le mo thuairim.

Tuarascáil ar an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais agus ar nithe eile

Chuir an tOifigeach Cuntasaíochta ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais i láthair i dteannta an chuntais leithreasa. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá orm as tuairisciú ar an bhfaisnéis atá sa ráiteas, agus ar nithe eile a dtuairiscím orthu de réir eisceachta, san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo.

Díscríobh na gCostas Forbartha Córais

Nochtar i Nóta 6.4 gur dhíscríobh an Roinn caiteachas in 2023 a raibh luach €218,000 i gceist leis, a taibhíodh maidir le forbairt an chórais próiseála pasanna nua. Tharla an díscríobh tar éis gur cuireadh deireadh le comhaontú conartha soláthróra toisc nár comhlíonadh gealltanais seachadta an chonartha.

Neamhchomhlíonadh rialacha soláthair

Nocht an tOifigeach Cuntasaíochta sa ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais go raibh cásanna ábhartha neamhchomhlíontachta leis na rialacha náisiúnta soláthair i leith conarthaí a bhí i bhfeidhm in 2023.

Seamus Mac Cárthaigh

An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste
25 Iúil 2024

Aguisín leis an tuarascáil

Freagrachtaí an Oifigigh Cuntasaíochta

Tá an tOifigeach Cuntasaíochta freagrach as na nithe seo a leanas:

- an cuntas leithreasa a ullmhú de réir alt 22 den Exchequer and Audit Departments Act 1866
- a chinntiú go gcomhlíonann an cuntas leithreasa ceanglais na *Nósanna Imeachta Airgeadais Phoiblí* ón Roinn Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh an Phlean Forbartha Náisiúnta agus Athchóirithe, agus ordacháin eile ón Aire Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh an Phlean Forbartha Náisiúnta agus Athchóirithe
- rialtacht na n-idirbheart a chinntiú, agus
- cur chun feidhme a dhéanamh ar cibé rialú inmheánach a chinneann an tOifigeach Cuntasaíochta a bheith riachtanach chun cuntas leithreasa a ullmhú atá saor ó mhíráiteas ábhartha, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis.

Freagrachtaí an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Ceanglaítear orm faoi alt 3 den Acht um Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, an cuntas leithreasa a iniúchadh agus tuairisciú air do Thithe an Oireachtais, á lua cé acu is amhlaidh nó nach amhlaidh, i mo thuairimse, a chuirtear na fáltais agus an caiteachas a bhaineann leis an vóta i láthair go cuí sa chuntas.

Is é mo chuspóir agus an t-iniúchadh á dhéanamh agam ná dearbhú réasúnach a fháil maidir le cé acu atá nó nach bhfuil an cuntas leithreasa saor ó mhíráiteas ábhartha ar calaois nó earráid is cúis leis. Is leibhéal ard dearbhaithe é dearbhú réasúnach, ach ní ráthaíocht é go mbraithfidh iniúchadh a dhéantar de réir na ISAnna (Caighdeáin Idirnáisiúnta um Iniúchóireacht) míráiteas ábhartha i gcónaí nuair a bheidh sé ann. Féadfaidh míráiteas eascairt as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha dá bhféadfaí a bheith ag súil le réasún go mbeadh tionchar acu ar chinntí eacnamaíocha úsáideoirí a dhéantar ar bhonn an chuntais leithreasa, ina n-aonar nó ina n-iomláine.

Mar chuid d'iniúchadh de réir na ISAnna, cleachtaim breithiúnas gairmiúil agus coinním sceipteachas gairmiúil i rith an iniúchta. Agus mé ag déanamh amhlaidh,

- Sainaithním agus measúnaím rioscaí an mhíráitis ábhartha a bhaineann leis an gcuntas leithreasa, cibé acu de bharr calaoise nó earráide iad; dearaim agus feidhmím nósanna imeachta iniúchóireachta a fhreagraíonn do na rioscaí sin; agus faighim fianaise iniúchóireachta is leor agus is cuí chun bunús a sholáthar i gcomhair mo thuairime. Is mó an riosca nach mbraithfí míráiteas ábhartha a rinneadh de bharr calaoise ná míráiteas ábhartha a rinneadh de bharr earráide, mar d'fhéadfadh claonpháirteachas, brionnú, easnaimh d'aon ghnó, mífhaisnéis nó sárú ar rialú inmheánach a bheith i gceist le calaois.
- Faighim tuiscint ar an rialú inmheánach atá ábhartha don iniúchadh chun nósanna imeachta iniúchóireachta a dhearadh a bheidh iomchuí sna cúinsí i gceist, ach ní chun tuairim a thabhairt ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha.
- Measúnaím cé acu a comhlíonadh nó nár comhlíonadh *Nósanna Imeachta Airgeadais Phoiblí* de chuid fhorálacha cuntasaíochta na Roinne Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh an Phlean Forbartha Náisiúnta agus Athchóirithe.

Déanaim cumarsáid leis an Oifigeach Cuntasaíochta maidir le scóip agus uainiú beartaithe an iniúchta agus torthaí suntasacha iniúchta, i measc nithe eile, lena n-áirítear aon laigí suntasacha sa rialú inmheánach a shainaithním le linn m'iniúchta.

Tuairiscím de réir eisceachta más amhlaidh, i mo thuairimse,

- nár bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe uile a theastaigh uaim i gcomhair m'iniúchta, nó
- nár leor na taifid chuntasaíochta le go bhféadfaí an cuntas leithreasa a iniúchadh go héasca agus go cuí, nó
- nach bhfuil an cuntas leithreasa ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Tuairisciú ar an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais

Ní chumhdaíonn mo thuairim ar an gcuntas leithreasa an ráiteas ón Oifigeach Cuntasaíochta faoi rialú inmheánach airgeadais, agus ní chuirim aon chinneadh dearbhaithe in iúl ina leith.

I dtaca le m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa, ceanglaítear orm faoi na ISAnna an ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais a léamh agus, le linn déanamh amhlaidh, a bhreithniú cé acu is amhlaidh nó nach amhlaidh atá an fhaisnéis atá tugtha laistigh de neamh-chomhsheasmhach go hábhartha leis an gcuntas leithreasa nó le heolas a gnóthaíodh le linn an iniúchta nó atá an chuma uirthi ar shlí eile go ndearnadh míráiteas ábhartha ina leith. Más rud é, bunaithe ar an obair a rinne mé, go dtagaim ar an gconclúid go bhfuil míráiteas ábhartha ann, ceanglaítear orm an fhíric sin a thuairisciú.

Tuairisciú ar ábhair eile

Féachaim le linn an iniúchta le fianaise a fháil ar rialtacht na n-idirbheart airgeadais. Ceanglaítear orm faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, tuairisciú i gcás go sainaithním aon chás ábhartha nár caitheadh airgead poiblí do na críocha a bhí beartaithe ann nó nach ndearnadh na hidirbhearta de réir na n-údarás a bhí á rialú ann. Ceanglaítear orm freisin faoi Acht 1993 tuarascáil a ullmhú gach bliain ar cibé ábhair a eascraíonn as m'iniúchtaí ar na cuntais leithreasa is cuí liom. I gcásanna den sórt sin, tagraítear sna tuarascálacha iniúchóireachta ar na cuntais leithreasa lena mbaineann don chaibidil ábhartha/do na caibidlí ábhartha sa *Tuarascáil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí* uaim, ar tuarascáil bhliantúil í.

Vóta 28 Gnóthaí Eachtracha

Cuntas Leithreasa 2023

				2023	2022
			Soláthar meastacháin	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000	€000
Caiteachas an chláir					
A	Freastal ar mhuintir na hÉireann sa bhaile agus thar lear agus chun athmhuintearas agus comhoibriú a chur chun cinn ('Ár ndaoine')				
	Bunaidh	112,785			
	Forlíontach	7,442			
			120,227	114,580	122,773
B	Leas agus luachanna na hÉireann a chur chun cinn inár nEoraip chomhroinnte ('Ár nEoraip')				
	Bunaidh	44,363			
	Forlíontach	518			
			44,881	42,624	40,039
C	Oibriú i dtreo domhan atá níos cothroime agus níos inmharthana ("Ár luachanna")				
	Bunaidh	64,599			
	Forlíontach	36,420			
			101,019	98,964	128,773
D	Rathúnas na hÉireann a chur chun cinn trínár dtionchar a leathnú agus ár leasanna a chur chun cinn go hidirnáisiúnta ('Ár rathúnas')				
	Bunaidh	47,812			
	Forlíontach	589			
			48,401	48,195	43,719
E	An éifeachtacht agus cumas atá ag an tír a cuid spriocanna a sheachadadh a neartú ("Ár n-éifeachtacht")				
	Bunaidh	71,069			
	Géilleadh iarchurtha	2,250			
	Forlíontach	8,031			
			81,350	86,410	60,875

Ollchaiteachas

Bunaidh	340,628			
Géilleadh iarchurtha	2,250			
Forlíontach	53,000			
		395,878	**390,773**	**396,179**

Lúide

F **Leithreasaí i gCabhair**

Bunaidh	65,000			
Forlíontach	7,000			
		72,000	74,706	78,872

Glanchaiteachas

Bunaidh	275,628			
Géilleadh iarchurtha	2,250			
Forlíontach	46,000			
		323,878	**316,067**	**317,307**

Farasbarr

Tá an farasbarr ar an méid a soláthraíodh ar an nglanmhéid a cuireadh i bhfeidhm dlite lena ghéilleadh don Státchiste.

	2023	**2022**
	€	**€**
Farasbarr	7,811,297	18,087,679
Géilleadh iarchurtha	—	(2,250,000)
Farasbarr le géilleadh	**7,811,297**	**15,837,679**

Joe Hackett
An tOifigeach Cuntasaíochta
An Roinn Gnóthaí Eachtracha

22 Iúil 2024

Nótaí leis an gCuntas Leithreasa

Nóta 1 Ráiteas faoin gCostas Oibriúcháin 2023

		2023	2022
	€000	**€000**	**€000**
Costas an chláir		138,966	159,662
Pá		129,345	119,346
Neamhphá		122,462	117,171
Ollchaiteachas		**390,773**	**396,179**
Lúide			
Leithreasaí i gCabhair		**74,706**	**78,872**
Glanchaiteachas		**316,067**	**317,307**
Athruithe ar shócmhainní caipitil			
Réadmhaoin, fearas agus trealamh (nóta 2.1)			
Ceannacháin	(21,950)		
Dímheas	1,814		
Diúscairtí	45		
Brabach ar dhiúscairtí	(39)		
Sócmhainní doláimhsithe (nóta 2.2)			
Ceannacháin	(645)		
Amúchadh	—		
		(20,775)	(6,779)
Athruithe ar ghlansócmhainní reatha			
Méadú/(laghdú) ar speansais fhabhraithe	(371)		
(Méadú)/laghdú ar fhardail	(916)		
(Méadú)/laghdú ar réamhíocaíochtaí	(3,576)		
		(4,863)	1,695
Caiteachas díreach		**290,429**	**312,223**
Caiteachas a tabhaíodh in áit eile			
Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara (nóta 1.1)		31,580	28,775
Measchíosanna		3,311	3,311
Glanchostas an chláir		**325,320**	**344,309**

1.1 Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara

Tá an caiteachas glan ar sheirbhísí gaolmhara comhdhéanta de na suimeanna seo a leanas maidir le Vóta 28 a d'eascair in áit éigin eile, glan ar chostais sheirbhísí comhroinnte a leithdháileadh ar Vótaí eile.

		2023	2022
		€000	€000
Vóta 9	Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim	80	82
Vóta 12	Aoisliúntas agus Liúntais Scoir	24,574	22,130
Vóta 13	Oifig na nOibreacha Poiblí	6,110	5,660
Vóta 18	Oifig na Seirbhísí Comhroinnte Náisiúnta	220	197
Vóta 20	An Garda Síochána	81	235
Vóta 43	Oifig Phríomh-Oifigeach Faisnéise an Rialtais	272	148
An Príomh-Chiste – pinsin na n-airí		417	433
Costais na seirbhísí comhroinnte a cuireadh ar fáil do Vótaí eile		(174)	(110)
		31,580	**28,775**

Nóta 2 Ráiteas ar an Staid Airgeadais amhail an 31 Nollaig 2023

	Nóta	2023	2022
		€000	€000
Sócmhainní Seasta			
Maoin, fearas agus trealamh	2.1	219,012	200,285
Sócmhainní doláimhsithe	2.2	645	—
Iomlán na sócmhainní seasta		**219,657**	**200,285**
Sócmhainní reatha			
Fardail	2.4	8,421	7,505
Réamhíocaíochtaí	2.5	13,181	9,605
Iarmhéideanna dochair eile	2.6	8,604	9,503
Glanmhaoiniú Státchiste	2.9	334	(1,249)
Iomlán na sócmhainní reatha		**30,540**	**25,364**
Lúide dliteanais reatha			
Banc agus airgead tirim	2.3	4,537	4,220
Speansais fhabhraithe	2.7	2,050	2,421
Iarmhéideanna creidmheasa eile	2.8	4,401	4,034
Iomlán na ndliteanas reatha		**10,988**	**10,675**
Glansócmhainní reatha		19,552	14,689
Glansócmhainní		**239,209**	**214,974**
Arna Léiriú ag:			
Cuntas maoinithe an Stáit	2.10	**239,209**	**214,974**

2.1 Réadmhaoin, fearas agus trealamh[a]

	Foirgnimh	Feithiclí agus trealamh	Trealamh oifige agus TF	Tro
	€000	**€000**	**€000**	
Costas nó luacháil [a]				
Ag 1 Eanáir 2023	187,278	3,034	33,077	
Suimeanna Breise	11,772	488	395	
Diúscairtí	—	(173)	(120)	
Aistrithe	1,337	—	—	
Coigeartú [c]	(1,185)	—	—	
Ag 31 Nollaig 2023	**199,202**	**3,349**	**33,352**	
Dímheas carntha				
Ag 1 Eanáir 2023	—	2,242	30,538	
Dímheas don bhliain	—	401	1,379	
Dímheas ar dhiúscairtí	—	(167)	(120)	
Ag 31 Nollaig 2023	—	**2,476**	**31,797**	
Glansócmhainní				
Ag 31 Nollaig 2023	**199,202**	**873**	**1,555**	
Ag 31 Nollaig 2022	187,278	792	2,539	

Fo-nótaí go 2.1

Nótaí

[a] Áirítear le costas nó luacháil sócmhainní a fuarthas ar níos lú ná €10,000 roimh an 1 Eanáir 2021.

[b] Léiríonn na sócmhainní arna bhforbairt an forbairt atá á déanamh ar Theach na hÉireann i dTóiceo agus ar ambasáid nua in Abuja, atá idir lámha faoi láthair. Léirítear leis na sócmhainní sin tionscadail nach raibh tugtha chun críche amhail an 31 Nollaig 2023. Aistrithe €1.337 milliún ó shócmhainní arna bhforbairt go talamh agus foirgnimh a bhaineann le háitribh a ceannaíodh.

[c] Coigeartú ar luacháil réadmhaoine.

[d] I measc na sócmhainní caipitil arna bhforbairt tá costais thabhaigh i leith tionscadal tógála in Abuja. Ó 2023, déantar gach mórthionscadal tógála i Vóta 27 a bhainistiú agus a mhaoiniú le Vóta 28. D'íoc Vóta 28 costais dar luach €3,936,000 san iomlán in 2023 i ndáil leis an tionscadal tógála seo. Tar éis an tionscadal a chríochnú, aistreofar an foirgneamh chuig Vóta 27 ar an gcostas a tabhaíodh i Vóta 28.

2.2 Sócmhainní doláimhsithe

	Bogearraí a fuarthas agus a forbraíodh	Sócmhainní arna bhforbairt	Iomlán
	€000	€000	€000
Costas nó luacháil			
Ag 1 Eanáir 2023	31,516	218	31,734
Suimeanna Breise	—	645	645
Díscríobh	—	(218)	(218)
Ag 31 Nollaig 2023	31,516	645	32,161
Amúchadh carntha			
Ag 1 Eanáir 2023	—	—	—
Athrangúchán (Nóta 2.1)	31,516	—	31,516
Amúchadh don bhliain	—	—	—
Ag 31 Nollaig 2023	31,516	—	31,516
Glansócmhainní			
Ag 31 Nollaig 2023	**—**	**645**	**645**
Ag 31 Nollaig 2022	—	218	218

2.3 Banc agus airgead tirim

ag 31 Nollaig	2023	2022
	€000	**€000**
Iarmhéideanna ag an bPámháistir Ginearálta	(31,701)	(23,794)
Iarmhéideanna an chuntais bainc tráchtála	5,833	2,595
Iarmhéideanna bainc agus airgid thirim an mhisin	21,331	16,979
	(4,537)	**(4,220)**

2.4 Fardail

ag 31 Nollaig	2023	2022
	€000	**€000**
Leabhair phas agus cártaí pas	8,381	7,466
Stoic phrótacail	40	39
	8,421	**7,505**

2.5 Réamhíocaíochtaí

ag 31 Nollaig	2023	2022
	€000	**€000**
Cíosanna misin	1,283	2,090
Ranníocaíochtaí le heagraíochtaí idirnáisiúnta	7,237	2,205
Réamhíocaíochtaí eile	4,661	5,310
	13,181	**9,605**

2.6 Iarmhéideanna dochair eile

ag 31 Nollaig	**2023**	**2022**
	€000	**€000**
Cuntais roinne agus gníomhaireachta	4,599	7,728
Cuntais óinchiste agus fionraí pearsanta	1,514	1,345
Cuntais airleacan tuarastail	1	3
Athdhiúchiú	121	124
Cuntais rialaithe párolla	602	356
Féichiúnaithe consalachta oinigh	70	(60)
Iarmhéideanna eile	1,697	7
	8,604	**9,503**

2.7 Ioncam fabhraithe

ag 31 Nollaig	**2023**	**2022**
	€000	**€000**
Fabhruithe riaracháin	1,571	1,496
Fabhruithe clár	316	819
Fabhruithe taistil agus cothabhála	163	106
	2,050	**2,421**

2.8 Iarmhéideanna creidmheasa eile

ag 31 Nollaig	**2023**	**2022**
	€000	**€000**
Suimeanna atá dlite don Stát		
Cáin ioncaim	1,522	1,409
Árachas sóisialach pá-choibhneasa	1,219	1,098
An muirear sóisialta uilíoch	332	301
Cáin mhaoine áitiúil	8	8
Cáin bhreisluacha	54	30
Cáin shiarchoinneálach ar sheirbhísí gairmiúla	153	222
	3,288	3,068
Ilchreidiúnaithe	1,113	966
	4,401	**4,034**

2.9 Glanmhaoiniú Státchiste

ag 31 Nollaig	2023	2022
	€000	**€000**
Farasbarr le géilleadh	7,811	15,838
Géilleadh iarchurtha	—	2,250
Deontas ón Státchiste nár tarraingíodh	(8,145)	(16,839)
Glanmhaoiniú Státchiste	**(334)**	**1,249**
Arna Léiriú ag:		
Féichiúnaithe		
Iarmhéideanna dochair eile	8,604	9,503
Creidiúnaithe		
Banc agus airgead tirim	(4,537)	(4,220)
Dlite don Stát	(3,288)	(3,068)
Iarmhéideanna creidmheasa eile	(1,113)	(966)
	(8,938)	(8,254)
	(334)	**1,249**

2.10 Cuntas an mhaoinithe stáit

	Nóta		2023	2022
		€000	**€000**	**€000**
Iarmhéid ag 1 Eanáir			214,974	209,890
Eisíocaíochtaí ón Vóta				
Soláthar meastacháin	Cuntas	323,878		
Farasbarr le géilleadh	Cuntas	(7,811)		
Glanvóta			316,067	317,307
Caiteachas (airgead tirim) a tabhaíodh in áit eile	1.1		31,580	28,775
Caiteachas neamhairgid - measchíos	1		3,311	3,311
Míreanna neamh-airgid - coigeartú ar mhaoin, fearas agus trealamh	2.1		(1,185)	—
Míreanna neamh-airgid – sócmhainní doláimhsithe díscríobhanna	2.2		(218)	—
Glanchostas an chláir	1		(325,320)	(344,309)
Iarmhéid ag 31 Nollaig			**239,209**	**214,974**

2.11 Ceangaltais

Áirítear sna ceangaltais suimeanna a bhféadfadh an Roinn a bheith freagrach astu de réir dlí in 2024 agus sna blianta ina dhiaidh sin faoi chonarthaí forfheidhmiúcháin ceangailteacha.

ag 31 Nollaig	**2023**	**2022**
	€000	**€000**
Tiomantais léasa [a]	119,807	83,590
Earraí agus seirbhísí a fháil	6,500	14,376
Ceangaltais iomlána	**126,307**	**97,966**

Nóta [a] Déantar ceangaltais léasa i ndáil le maoin a fhritháireamh i leith réamhíocaíochtaí. B’ionann cíosanna réamhíoctha agus €1.283 milliún (2022: €2.09 milliún) agus déantar sin a áireamh san fhigiúr réamhíocaíochtaí €13.181 milliún (nóta 2.5). Léirítear sna ceangaltais léasa amhail an 31 Nollaig 2023 iomlán na gceangaltas amach seo faoi chomhaontuithe léasa atá ceangailteach de réir dlí.

Nóta 3 Caiteachas Vóta

Anailís ar chaiteachas riaracháin

Rinneadh an caiteachas riaracháin atá leagtha amach thíos a chionroinnt ar na cláir, chun costais iomlána na gclár a chur i láthair.

					2023	2022
				Soláthar meastacháin	Toradh	Toradh
			€000	€000	€000	€000
i	Tuarastail, pá agus liúntais			132,270	129,345	119,346
ii	Taisteal agus cothabháil					
		Bunaidh	7,300			
		Forlíontach	1,501			
				8,801	8,684	7,606
iii	Oiliúint agus forbairt agus speansais theagmhasacha			6,200	8,089	6,809
iv	Seirbhísí poist agus teileachumarsáide			6,950	5,801	7,468
v	Trealamh oifige agus seirbhísí TF seachtracha			22,650	24,178	35,519
vi	Costais áitribh oifige					
		Bunaidh	51,200			
		Géilleadh iarchurtha	2,250			
		Forlíontach	9,400			
				62,850	59,572	44,228
vii	Seirbhísí comhairleoireachta agus athbhreithnithe ar luach ar airgead agus ar pholasaithe			100	58	62
viii	Tacaíochtaí i ndáil le postú					
		Bunaidh	15,002			
		Forlíontach	999			
				16,001	16,080	15,479
				255,822	**251,807**	**236,517**

Athruithe suntasacha

Leagtar amach anseo a leanas na cúiseanna a bhí le hathruithe suntasacha i gcaiteachas riaracháin (+/- 25% agus €100,000) i gcomparáid leis an soláthar bunaidh.

iii Oiliúint agus forbairt agus speansais theagmhasacha

Soláthar meastacháin €6.2 milliún; toradh €8.089 milliún

Ba mar thoradh ar chaillteanais malairte eachtrach neamhréadaithe ar athluacháil iarmhéideanna bainc atá ainmnithe in airgeadra eachtrach ag deireadh na bliana i gcomhréir leis an mbeartas cuntasaíochta a d'eascair an méadú ar chaiteachas ar an bhfo-cheannteideal seo. Ina theannta sin, bhí costais ateangaireachta i ndáil le saothair an Aontais níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis.

Clár A Ár nDaoine

				2023		2022
			Soláthar meastacháin	Toradh		Toradh
		€000	€000	€000		€000
A.1	Riarachán – pá		35,038	34,263		31,615
A.2	Riarachán - neamhphá					
	Bunaidh	39,874				
	Forlíontach	2,242				
			42,116	37,743		56,458
A.3	Coimisiún Fulbright		404	404		404
A.4	Cúnamh éigeandála consalachta		79	85		76
A.5	Tacaíocht do sheirbhísí eisimirceach Éireannach					
	Bunaidh	13,895				
	Forlíontach	3,200				
			17,095	18,117		13,959
A.6	Comhoibriú Thuaidh/Theas agus Angla-Éireannach		5,545	4,959		5,031
A.7	Ciste Idirnáisiúnta d'Éirinn					
	Bunaidh	4,650				
	Forlíontach	2,000				
			6,650	6,650		4,650
A.8	Gnóthaí diaspóra		1,100	534		725
A.9	Teagmhasacht Covid		10,000	9,625		9,855
A.10	Coigeartú ar chúlchiste an Bhreatimeachta		2,200	2,200		—
			120,227	**114,580**		**122,773**

Athruithe suntasacha

Déantar cur síos sa mhír seo a leanas ar na cúiseanna a raibh athruithe suntasacha i gceist i gcaiteachas neamh-riaracháin chláir (+/-5% agus €100,000).

A.5 Tacaíocht do sheirbhísí eisimirceach Éireannach

Soláthar bunaidh €13.895 milliún; toradh €18.117 milliún

Cuireadh meastachán forlíontach ar fáil chun freastal ar an éileamh mór ar mhaoiniú ó phobail dhiaspóra na hÉireann ar fud an domhain, chun tacú le soláthraithe seirbhíse túslíne, chomh maith le tionscadail phobail, chultúir agus oidhreachta.

A.6 Comhoibriú Thuaidh/Theas agus Angla-Éireannach

Soláthar meastacháin €5.545 milliún; toradh €4.949 milliún

Tháinig an gannchaitheamh seo chun cinn mar gheall ar an ngá a bhí le nósanna imeachta comhlíontachta a bhí gan íoc ag deireadh na bliana a chur i gcrích.

A.7 Ciste Idirnáisiúnta d'Éirinn

Soláthar meastacháin €4.650 milliún; toradh €6.650 milliún

Cuireadh meastachán forlíontach ar fáil chun gealltanais an Rialtais maidir leis an gCiste Idirnáisiúnta d'Éirinn (IFI) a chomhlíonadh, go háirithe gealltanas €20 milliún a chur ar fáil chun tacú le Straitéis um Nascadh Pobal an IFI thar théarma na straitéise sin.

A.8 Gnóthaí diaspóra

Soláthar meastacháin €1.100 milliún; toradh €534,000

Is scéim deontais é seo atá bunaithe ar éileamh agus mar thoradh air sin, tá sé deacair meastachán a dhéanamh ar líon na n-iarratas in aon bhliain amháin.

Clár B Ár nÁit san Eoraip

				2023		2022
			Soláthar meastacháin		Toradh	Toradh
				€000	€000	€000
B.1	Riarachán – pá			30,340	29,672	27,376
B.2	Riarachán - neamhphá					
		Bunaidh	7,890			
		Forlíontach	518			
				8,408	7,670	7,489
B.3	Gníomhartha mar thoradh ar Theideal V de Chonradh an Aontais Eorpaigh			418	333	299
B.4	Rannpháirtíocht AE			2,215	2,068	1,647
B.5	Pearsanra na hÉireann in institiúidí AE agus Idirnáisiúnta			3,500	2,881	3,228
				44,881	**42,624**	**40,039**

Athruithe suntasacha

Déantar cur síos sa mhír seo a leanas ar na cúiseanna a raibh athruithe suntasacha i gceist i gcaiteachas neamh-riaracháin chláir (+/-5% agus €100,000).

B.4 Rannpháirtíocht AE

Soláthar meastacháin €2.215 milliún; toradh €2.068 milliún

Thit an fo-cheannteideal seo beagán faoi bhun an tsoláthair mheasta €147,000 mar gheall ar mhoilleanna ar iarratais ar dheontais a chur isteach agus mar gheall gur cuireadh siar aonach post do chéimithe AE a bhí beartaithe.

B.5 Pearsanra na hÉireann in institiúidí AE agus Idirnáisiúnta

Soláthar meastacháin €3.5 milliún; toradh €2.881 milliún

Tháinig an ganncaitheamh sin chun cinn mar gheall ar mhoilleanna ar iarratais ar chúiteamh a fháil ó ranna eile. Tá nósanna imeachta íocaíochta nua á dtabhairt isteach ar cheart dóibh moilleanna amach anseo a mhaolú.

Clár C Ár Luachanna

				2023		2022
			Soláthar meastacháin	**Toradh**		**Toradh**
			€000	**€000**		**€000**
C.1	Riarachán - pá		16,457	16,091		14,849
C.2	Riarachán - neamhphá					
	Bunaidh	7,939				
	Forlíontach	520				
			8,459	7,715		7,415
C.3	Ranníocaíochtaí le heagraíochtaí idirnáisiúnta					
	Bunaidh	40,203				
	Forlíontach	35,900				
			76,103	75,158		106,509
			101,019	**98,964**		**128,773**

Athruithe suntasacha

Déantar cur síos sa mhír seo a leanas ar na cúiseanna a raibh athruithe suntasacha i gceist i gcaiteachas neamh-riaracháin chláir (+/-5% agus €100,000).

C.3 **Ranníocaíochtaí le heagraíochtaí idirnáisiúnta**

Soláthar meastacháin €40.203 milliún; toradh €75.158 milliún

Fuarthas meastachán forlíontach €35.9 milliún i ndáil le ranníocaíochtaí na hÉireann le heagraíochtaí idirnáisiúnta. Rinneadh sin chun €24.8 milliún a mhaoiniú i leith ranníocaíochtaí na hÉireann leis an tSaoráid Eorpach Síochána (EPF), lenar áiríodh ranníocaíochtaí i dtreo tacaíocht neamh-mharfach a sholáthar don Úcráin, agus €11.1 milliún i leith ranníocaíochtaí (éigeantacha) measúnaithe na hÉireann leis na Náisiúin Aontaithe.

Clár D Ár Rathúnas

				2023		2022
			Soláthar meastacháin	**Toradh**	**Toradh**
				€000	**€000**	**€000**
D.1	Riarachán – pá			26,491	25,908	23,903
D.2	Riarachán - neamhphá					
		Bunaidh	8,976			
		Forlíontach	589			
				9,565	8,730	8,364
D.3	Éire a Chur Chun Cinn			9,116	9,448	7,941
D.4	Ranníocaíochtaí le heagraíochtaí náisiúnta agus idirnáisiúnta			3,229	4,109	3,511
				48,401	**48,195**	**43,719**

Athruithe suntasacha

Déantar cur síos sa mhír seo a leanas ar na cúiseanna a raibh athruithe suntasacha i gceist i gcaiteachas neamh-riaracháin chláir (+/-5% agus €100,000).

D.4 Ranníocaíochtaí le heagraíochtaí náisiúnta agus idirnáisiúnta

Soláthar meastacháin €3.229 milliún; toradh €4.109 milliún

Tá sé deacair méid ranníocaíochtaí idirnáisiúnta na hÉireann don bhliain ina dhiaidh sin a mheas tráth an phróisis bhuiséadaigh. Tháinig ranníocaíochtaí breise chun cinn mar gheall ar ranníocaíochtaí measúnaithe le ECFE a bhí níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis.

Clár E Ár dTionchar

				2023		2022
				Soláthar meastacháin	**Toradh**	**Toradh**
				€000	**€000**	**€000**
E.1	Riarachán - pá			23,944	23,411	21,603
E.2	Riarachán - neamhphá					
		Bunaidh	44,723			
		Géilleadh iarchurtha	2,250			
		Forlíontach	8,031			
				55,004	60,604	37,445
E.3	Seirbhísí eolais			2,402	2,395	1,827
				81,350	**86,410**	**60,875**

Nóta 4 Fáltais

4.1 Leithreasaí i gcabhair

				2023	2022
			Measta	**Réadaithe**	**Réadaithe**
		€000	**€000**	**€000**	**€000**
1	Pasanna, víosaí agus seirbhísí consalachta eile				
	Measta	61,570			
	Forlíontach	7,000			
			68,570	69,979	74,774
2	Aisíocaíochtaí ar airleacain aisdúichithe agus cothabhála		30	—	—
3	Aisíocaíochtaí CBL le misin taidhleoireachta		500	1,094	1,081
4	Earraí Ilghnéitheacha		500	817	422
5	Fáltais ó ranníocaíochtaí breise aoisliúntais ar luach saothair seirbhíse poiblí		2,400	2,816	2,595
	Iomlán		**72,000**	**74,706**	**78,872**

Athruithe suntasacha

Leagtar amach anseo a leanas na cúiseanna a bhí le hathruithe suntasacha i leithreasaí i gcabhair (+/- 5% agus €100,000). Ar an iomlán, bhí leithreasaí i gcabhair €9.71 milliún níos mó ná an meastachán.

1 Pasanna, víosaí agus seirbhísí consalachta eile

Meastachán €61.57 milliún; réadaithe €69.979 milliún

Bhí an t-ioncam €8.4 milliún chun cinn i gcomparáid leis an meastachán bunaidh de bharr go raibh méadú ollmhór ar líon na n-iarratas ar phasanna. De bharr gur seirbhís de réir éilimh í Seirbhís na bPasanna, is deacair a thuar go cinnte an leibhéal iarratas nó an meascán iarratas a gheofar i mbliain ar bith.

3 Aisíocaíochtaí CBL le misin taidhleoireachta

Meastachán €500,000; réadaithe €1.094 milliún

Ba mar thoradh ar an CBL a rabhthas ag súil leis agus aisíocaíochtaí ar cháin díolachán ó rialtais iasachta chuig misin thar lear a bheith níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis a raibh ioncam chun cinn €594,000.

4 Fáltais ó ranníocaíochtaí breise aoisliúntais ar luach saothair seirbhíse poiblí

Meastachán €500,000; réadaithe €817,000

Bhí méadú €317,000 ann toisc go raibh níos mó sna fáltais ná mar a rabhthas ag súil leis mar gheall ar costais phárolla níos airde a d’eascair as comhaontuithe náisiúnta pá.

5 Earraí Ilghnéitheacha

Meastachán €2.4 milliún; réadaithe €2.816 milliún

Tháinig an méadú €416,000 chun cinn toisc gur thug deontaithe deontais nár úsáideadh ó bhlianta roimhe sin ar ais le linn 2023, deontais a taisceadh le leithreasaí i gcabhair.

Nóta 5 Soláthar Foirne agus Luach Saothair

5.1 Líon na bhFostaithe

Coibhéis lánaimseartha	2023	2022
Líon na foirne ag deireadh na bliana	2,426	2,253

5.2 Pá

	2023	2022
	€000	€000
Pá	109,613	102,076
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgas speisialta nó dualgas breise	380	535
Liúntais eile	13,266	11,519
Ragobair	1,839	1,660
ÁSPC Fostóra	8,484	7,648
Leas sóisialta/árachas sláinte eachtrach (misin)	3,923	4,089
Pá iomlán [b]	**137,505**	**127,527**

Nóta [a] Áirítear sa phá iomlán, pá riarachán (A.1, B.1, C.1, D.1 agus E.1) agus gnéithe pá fhotheideal A.9 - Teagmhasacht Covid. Baineann an méid atá san áireamh do phá i Nóta 1 agus Nóta 3 le fotheidil riaracháin amháin.

5.3 Liúntais agus íocaíochtaí ragoibre

	Líon na bhfaighteoirí	Faighteoirí a fuair €10,000 nó níos mó	An íocaíocht aonair is mó	
			2023	2022
			€	€
Dualgais níos airde, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	108	12	36,206	54,939
Liúntais eile	649	408	94,821	89,842
Ragobair	506	49	46,618	44,833
Luach saothair breise i níos mó ná catagóir amháin	138	62	49,529	63,584

5.4 Foireann na roinne de réir banda pá

Is mar seo a leanas a bhí líon fostaithe na Roinne a raibh a gcuid sochair iomlána fostaithe (lena n-áirítear bunphá, liúntais, ragobair; seachas ÁSPC an fhostóra, costais phinsin an fhostóra) don bhliain airgeadais idir €20,000 agus €59,999 agus thit siad laistigh de gach banda €10,000 ó níos mó ná €60,000.

Bandaí pá (€)		Líon na bhFostaithe	
Ó	**Go dtí**	**2023**	**2022**
20,000	59,999	1,137	1,093
60,000	69,999	115	100
70,000	79,999	100	95
80,000	89,999	74	64
90,000	99,999	54	57
100,000	109,999	48	56
110,000	119,999	59	36
120,000	129,999	30	36
130,000	139,999	30	24
140,000	149,999	30	15
150,000	159,999	11	16
160,000	169,999	14	12
170,000	179,999	8	5
180,000	189,999	2	3
190,000	199,999	5	9
200,000	209,999	3	2
210,000	219,999	4	4
220,000	229,999	3	1
230,000	239,999	1	—
240,000	249,999	1	1
250,000	259,999	1	1
260,000	269,999	1	1
270,000	279,999	2	—
280,000	289,999	1	—

5.5 Socruithe luach saothair eile

Rinneadh cúigear státseirbhíseach a bhí ar scor agus ag fáil pinsean státseirbhíse a fhostú arís ar bhonn táille ar chostas iomlán €19,330 idir €375 agus €10,000.

Bhí na híocaíochtaí a rinneadh ag teacht le prionsabail an Achta um Pinsin na Seirbhíse Poiblí (Scéim Aonair agus Forálacha Eile) 2012.

Fostaíodh cúigear duine nár státseirbhísigh iad ar bhonn táille ar chostas iomlán €12,500, is é sin €2,500 an duine.

Áirítear sa chuntas caiteachas €694,320 i ndáil le seisear oifigeach a bhí ag fónamh lasmuigh den Roinn ar feadh 2023 ar fad nó cuid di agus arbh í an Roinn a d'íoc gcuid tuarastal leo.

5.6 Ró-íocaíochtaí

ag 31 Nollaig	**Líon na bhfaighteoirí**	**2023** **€**	**2022** **€**
Ró-íocaíochtaí	70	191,477	123,127
Pleananna aisghabhála i bhfeidhm	25	45,729	45,932

Dúnadh cásanna ró-íocaíochta a thionscain an Roinn i leith 13 dhuine aonair, dar luach €12,205, i gcomhlachtaí seirbhíse poiblí eile in 2023.

5.7 Luach saothair agus sochair an Oifigigh Cuntasaíochta

Is mar seo a leanas a bhí luach saothair agus sochair inchánacha an Oifigigh Cuntasaíochta don bhliain airgeadais:

	2023 **€000**	**2022** **€000**
Bunphá	227	213

Níl luach na sochar scoir a saothraíodh sa tréimhse san áireamh thuas. Is ball den scéim pinsean roimh 1995 an tOifigeach Cuntasaíochta agus i dtaca leis sin ní théann a chuid teidlíochtaí i dtaobh sochair scoir thar théarmaí caighdeánacha na scéime sin. Níor íocadh sochar comhchineáil ná liúntais in 2023.

Nóta 6 Ilghnéitheach

6.1 Costais chúitimh agus dlí

6.1 Íocaíochtaí/costais a tabhaíodh le linn na bliana

	Éilimh arna ndéanamh ag		Iomlán	Iomlán
	Fostaithe	Baill den phobal	2023	2022
Líon na gcásanna	**4**	**13**	**17**	**12**
	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Costais dlí féin na Roinne	14	109	123	29
Íocaíochtaí a rinne/thar ceann na Roinne				
Cúiteamh	93	471	564	106
Costais dlí	—	278	278	—
Costais eile	2	1	3	4
Iomlán 2023	**109**	**859**	**968**	**139**
Iomlán 2022	28	111	139	

Nóta Ag 31 Nollaig 2023, bhí 13 cás gan íoc.

6.2 Pionóis i ndáil le híocaíocht mhall

	2023	2022
	€	€
Ús agus cúiteamh	13,683	13,352

6.3 Ráiteas Sheirbhís na bPasanna faoin gcostas oibriúcháin [a]

		2023	2022
		Toradh	Toradh
	€000	€000	€000
Caiteachas díreach			
Costais phárolla:			
Foireann bhuan	22,205		
Foireann shealadach	8,664	30,869	28,727
Leabhair phas agus cártaí pas		547	16,264
Costais oibriúcháin [b]		12,828	9,434
Postas agus teileachumarsáid		2,699	4,127
Costais áitribh agus fóntais		1,103	697
Taisteal agus cothabháil		71	44
Iomlán [c]		**48,117**	**59,293**

Nóta

[a] Clúdaítear sa ráiteas seo costais dhíreacha (e.g. postas, costais fóntais foirgnimh, costais oibriúcháin etc.) a tabhaíodh in oifigí na bpasanna. Ní áirítear aon leithdháileadh costas indíreach a tabhaíodh sna seirbhísí lárnacha e.g. TFC, AD, Airgeadas, Seirbhísí Corparáide, etc.

[b] Athluadh figiúirí comparáideacha 2022.

[c] Áirítear sna costais iomlána costais a bhaineann le fotheideal A.9 - teagmhasacht Covid, €9.625 milliún sa bhliain 2023. Cruthaíodh an fo-cheannteideal seo chun cabhrú leis an Roinn próiseáil a dhéanamh ar an méadú suntasach ar iarratais ar phasanna atá á bhfáil tar éis Covid-19.

6.4 Díscríobh

Rinneadh na suimeanna seo a leanas a dhíscríobh i rith na bliana:

	2023	2022
	€	€
Córas Comhtháite agus Próiseála Pasanna [a]	**218,230**	**—**

Nóta [a] Rinneadh cinneadh in 2023 gur cheart an conradh le soláthraithe nua Chóras Comhtháite agus Próiseála na bPasanna a thabhairt i gcrích toisc nár comhlíonadh téarmaí an chonartha.